

VIII. MITJANS DE PRODUCCIÓ AGRÀRIA

1. RECURSOS HUMANS: POBLACIÓ AGRÀRIA

En aquest apartat s'analitza la població agrària valenciana l'any 2021 i es compara amb les dades de 2020, com també amb la resta dels sectors productius de la Comunitat Valenciana i amb el conjunt de la població agrària espanyola.

Amb la finalitat de proporcionar una informació el més fidedigna possible, es recorre a les diferents fonts oficials: Enquesta de Població Activa (EPA) de l'Institut Nacional d'Estadística (INE), Servei Valencià d'Ocupació i Formació (SERVEF) i Tresoreria General de la Seguretat Social.

En el quadre 8.1 es mostren les dades trimestrals i la mitjana anual de la població activa, ocupada i desocupada total i agrària a la Comunitat Valenciana i Espanya durant 2020 i 2021, basant-se de l'Enquesta de Població Activa.

A la Comunitat Valenciana, els actius totals van augmentar un 1,7% i els ocupats totals en un 2,0%. Així mateix, en el sector agrari valencià també es va incrementar tant la població activa com l'ocupada: en un 7,1% els actius agraris i en un 4,0% els ocupats agraris. En el conjunt d'Espanya, la població activa agrària va créixer un 3,5% i l'ocupada un 4,9%, mentre que els actius i els ocupats totals ho van fer en un 2,1% i un 3,0%, respectivament.

D'altra banda, el nombre de desocupats agraris a la Comunitat Valenciana va augmentar respecte a 2020 i va quedar en 12.700 persones, cosa que va representar una taxa de desocupació agrària del 19,8%, superior al 18,1% de taxa de desocupació agrària nacional. La taxa de desocupació total a la Comunitat Valenciana en 2021 es va situar en el 15,9%.

En l'àmbit provincial s'observa un increment dels actius i els ocupats agraris respecte a l'any anterior a Alacant i València i un descens a Castelló. Així, els ocupats agraris van créixer un 20,7% a Alacant i un 1,6% a València, mentre que van disminuir un 15,3% a Castelló.

Quant a la taxa de desocupació agrària provincial, a Alacant es va situar en el 23,9%; a Castelló, en el 12,3%, i a València, en el 18,7%.

En 2021, els ocupats agraris a la Comunitat Valenciana van representar un 2,5% sobre el total d'ocupats, mentre que a Espanya van suposar el 4,1%. Per províncies, Alacant i València van representar el 2,4% i a Castelló, el 3,4%.

Quant a l'estructura de la població agrària per sexes (quadre 8.2), mentre els homes ocupats en l'agricultura van representar el 3,3% de la població ocupada masculina de la Comunitat Valenciana (5,7 a Espanya), les dones del sector agrari van suposar l'1,6% de la població femenina ocupada valenciana (2,1% a Espanya).

En l'evolució de la població agrària de la Comunitat Valenciana en el període 2012 a 2021 s'observa una certa tendència a la baixa del nombre d'actius, ocupats i desocupats agraris (gràfic 8.1).

Quant a la distribució de la població laboral de la Comunitat Valenciana per sectors econòmics de l'any 2021, el sector agrari va tindre una proporció reduïda, amb el 2,5% dels ocupats totals (gràfic 8.2), enfront del sector serveis amb el 73,9% del total.

En analitzar la distribució de la població ocupada per grups d'edat de la Comunitat Valenciana en 2021 resulta destacable que, mentre el grup d'ocupats de 55 o més anys va suposar un 26,7% per a l'agricultura, per al total de sectors va representar un 19,8% (gràfic 8.3).

En relació amb la distribució de la població agrària ocupada per sexe i grups d'edat en 2021 (gràfic 8.4), la població agrària ocupada masculina va ser 2,5 vegades superior a la femenina. Respecte al any anterior, la població agrària ocupada femenina va augmentar en el grup de 25 a 55 anys i el dels majors de 55 anys, mentre que es va mantindre pràcticament estable en el dels menors de 25 anys. La masculina es va reduir en els menors de 55 anys i es va incrementar lleugerament en els majors a aquesta edat.

La població assalariada agrària a la Comunitat Valenciana va ser de 32.000 persones en 2021 (quadre 8.3), cosa que va suposar un descens del 12,6% respecte a l'any anterior. El nombre d'homes assalariats agraris es va reduir un 25,4%, mentre que el nombre de dones assalariades agràries va augmentar un 74,7%. En el conjunt de sectors, les persones assalariades van créixer un 1,7%. El grau de persones assalariades (proporció de personal treballador assalariat respecte al total de població ocupada en el sector) de l'agricultura valenciana en 2021 (62,2%) va ser molt inferior al del conjunt de l'economia (82,8%).

El quadre 8.4 mostra un resum comparatiu de la població total i agrària, desagregada per sexes, a la Comunitat Valenciana i a Espanya durant 2021.

Seguidament, s'analitzen les dades del mercat laboral del sector agrari que facilita el Servei Valencià d'Ocupació i Formació (SERVEF). La manera d'obtenir les dades de desocupació emprada pel SERVEF és diferent a la utilitzada per l'EPA, per això les dades d'un mesurament i de l'altre són diferents.

Segons les dades del SERVEF, la desocupació mitjana anual registrada en 2021 en el sector agrari de la Comunitat Valenciana va ser de 15.800 persones, la qual cosa va suposar un increment del 7,7%, 1.126 persones més que l'any anterior (quadre 8.5 i gràfic 8.6). Per gènere, la desocupació agrària masculina va augmentar un 5,8% i la femenina un 10,2%. Per províncies, la desocupació agrària també va créixer en les tres províncies (+ 9,7% a Alacant, + 2,6% a Castelló i + 7,1% a València). Quant al conjunt de l'economia valenciana, la desocupació va augmentar un 0,5%.

Si s'observa la tendència de la desocupació agrària registrada a la Comunitat Valenciana des de 2012, s'aprecia una primera etapa amb una evolució creixent de la desocupació entre 2012 i 2014, seguida d'una tendència decreixent en el període 2015-2018. A partir del 2019, la tendència evolutiva de la desocupació torna a ser ascendent (gràfic 8.5).

En el quadre 8.6 i en el gràfic 8.7 es recull l'evolució mensual de la desocupació registrada en 2020 i 2021, desagregada per sexes i províncies.

Finalment, el quadre 8.7 reflecteix l'afiliació a la Seguretat Social dels treballadors del Complex Agroalimentari (CNAE 01, 02, 03, 10, 11 i 12) i del total de l'economia, desagregades per sexes i distribuïdes per comarques. Les dades són subministrades per la Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball basant-se en l'explotació estadística dels comptes de cotització i afiliacions a la Seguretat Social. A partir de les dades d'afiliació de l'últim dia del mes, de cadascun dels trimestres de 2021, s'obté la mitjana anual.

A la Comunitat Valenciana, la xifra de treballadors del Complex Agroalimentari afiliats a la Seguretat Social en 2021 va ser de 114.514 persones, de les quals 79.946 van ser homes i 34.568 dones. Aquestes xifres demostren el baix percentatge d'afiliació de les dones en aquest sector, ja que només van representar el 30,2% del total, mentre que en el conjunt van suposar el 45,8% del total.

El detall d'afiliació a la Seguretat Social del personal treballador del sector agrari i de la indústria alimentària es mostra en el quadre 8.8. El règim majoritari d'afiliació del personal treballador del sector agrari va ser el Sistema Especial Agrari, el 69,9% d'afiliacions es va enquadrar en aquest règim. Mentre que en la indústria agroalimentària el majoritari va ser el Règim General (92,9%).